

Jautājumi, kas visbiežāk rodas, kad kopsaimniecība likvidējas vai reorganizējas

LIELIEM SOĻIEM NĀK PRIVATIZĀCIJA

1. Vai nepieciešams brīdinaī kolhozniekus par gaidāmo atlaišanu no darba?

Ja šis jautājums nav minēts kolhoza statūtos, to izlemj paju īpašnieku sapulce, kura pieņem lēmumu par saimniecības likvidēšanu vai pārveidošanu.

2. Kas pieņem darbā jaunajā uzņēmumā?

(SIA, akciju sabiedrība, paju sabiedrība)

Darbā pieņem jaunā uzņēmuma vadītājs. Kolhoznieki raksta iesniegumu par pieņemšanu darbā. Vadītājs var arī piedāvāt pieņemšanu darbā noformēt ar rakstisku kontraktu.

3. Kādi ieraksti jāizdara darba grāmatīņā?

Kolhoznieku darba grāmatīņā izdara pēdējos ierakstus: «Pie-

derība kolhozā izbeigta sakarā ar kolhoza likvidāciju (reorganizāciju)». Jaunā parauga darba grāmatīņā iedajā par darbu izdara šādu ierakstu: «Darba attiecības izbeigtas sakarā ar kolhoza likvidāciju (reorganizāciju)».

Ierakstu par pieņemšanu darbā izdara strādnieka, kalpotāja darba grāmatīņā. Ja kolhozniekam tāda nav bijusi, izraksta jaunu grāmatīņu.

4. Kas notiek ar kolhozniekiem, kurus nezaicina vai kuri nevelas pāriet uz jauno uzņēmumu?

Reizē ar kolhozu reorganizāciju vai likvidāciju izbeidzas piederība kolhozam. Paju īpašnieku sapulcē, kurā izlemj par kolhoza reorganizāciju, jāizlemj arī jautājums par atlaišanas pa-

balsta izmaksu un atgas saglabāšanu 2 mēnešus pēc atlaišanas, ja tas nav bijis paredzēts kolhoza statūtos.

Bijušajiem kolhozniekiem jāgriežas rajona darbā iekārtošanas birojā, vai citu darbu jāmeklē pašiem.

5. Kas iekārto darbā mātes, kas nestrādā sakarā ar bērna kopšanu līdz 3 gadu vecumam?

Likums neatļauj atlaist no darba mātes, kam ir bērni līdz 3 g. v. bez obligātas iekārtošanas citā darbā.

6. Kādi likumi regulē darbā attiecības jaunajā uzņēmumā? (paju, akciju, SIA)

Darba attiecības regulēs Darba likumu kodekss, individuālie darba līgumi un koplīgums.

Sagatavoja
Dz. LASMANE

Ne jau tikai pie mums līdzinājās kolhozu sistēma kļuvusi kā neizdevusies laulības dzīve. Bet, kas notiks tālāk? Ja laulības dzīve nav izdevusies, tā tad jāšķiras. Un kolhozu sistēma jūk un brūk. Bet tad pēkšņi šķirtais virs stājas jaunā laulībā, tikai šoreiz tiek apprecēta bijušās sievas māsa. Izveidojas jauna kopdzīve, ko skaisti sauc par SIA. Protams, šāda laulība jau nav ar likumu aizliegta, bet vai kādam ar vāro drikst piespiest stāties tādā laulībā. Mēs gribam veidot SIA «Bērzaine». Bet pavisam drīz šis jaunais veidojums var izrādīties tikai plīvurs agrākam nesaimnieciskumam. Tikai nedaudz skaistāks plīvurs — ar tamborētiem kruzulišiem gar malām. Vai tiešām tik ļoti grūti saprast, ka katram ražošanas līdzeklim — zemei, ūdeņiem, lopiem, tehnikai — ir jābūt savam īpašniekam, un tikai tad varam cerēt uz kaut cik normālu saimnieciskumu? Ir jāprivatizē nevis kopsaimniecība, bet vajag privatizēt katru atsevišķu fermu, traktorru, mašīnu, lauksaimniecības inventāru un citus pamatlīdzekļus.

Jārunā par zemes piešķiršanu privatizēto fermu kolektīvu īpašniekiem, fermas normālas darbības nodrošināšanai. Lai taču viri beidzot strādā pie fermas tirumiem, nevis braukā apkārt pa kolhozu, tērē degvielu un lauž tehniku. Ja Jaunzemes dzīvojošos traktoristus prot apstrādāt tirumu Stendēs, vai tāpēc viņš vairs nemacēs strādāt Jaunzemes? Tikai sievas gan padzirdušas, ka vīriem vajadzētu strādāt un audzēt lopbarību pašu fermai, drūmi nopūtās un telca — veči piedziersis un beigās vairs nebūs nevienas, kas strādā. Tagad vismaz priekšniecība atbrauc un aizdzen darbā.

Tad nu gribas jautāt mūsu mehanizatoriem: vai tiešām mūs visus sagaida tik drūma nākotne? Drīzāk tās ir tikai bailes no kaut kā jauna un nepiedzīvota. Tas ir ieraduma spēks, kad pašiem nekā nebija jāredz, pilnīgi pietika, ja izpildīja to, ko kāds ar pirkstu parādīja. Un, ja nepatīkās, varēja arī parādīto darbiņu nedarīt. Tādēļ jau zeme nenokrila no savas asis. Atbrauca darba biedrs un padarīja slūķa vietā. Kādam tā patiesām bija labi, un tādēļ viņš tagad brēc, un vēl skaļāk brēks kopsapulcē, ka tāda privatizācija nevienam nav vajadzīga. Uzņēmuma pārveidošanas kopsapulcē nekā cits neatlīks, kā risināt arī organizatoriskus jautājumus. Ja tiek likvidēts viens uzņēmums (piemēram, kopsaimniecība «Bērzaine») un izveidots jauns uzņēmums (piemēram, SIA «Bērzaine», kur SIA nozīmē sabiedrība ar ierobežotu atbildību), tad tās un savien pienākumiem ar iepriekšējā uzņēmuma vadībai — priekšsēdētājam un valdei. Tādā mēs, bērzainieši, nevaram telt uz jaunā uzņēmuma dibināšanas sapulci rūpīgi majās nepārdomājuši, kādus cilvēkus ievēlēsīm jaunā vadības orgānā.

Jauno valdi mēs droši vien spēsim izveidot. Iespējams, ka vadības grožus būs jāatdod lielāko paju īpašnieku rokās. Bet, kur cilvēku ievēlēsīm par jaunās sabiedrības priekšsēdētāju? Šī kandidatūra tiešām katram rūpīgi jāpdomā. Vai ir vērts kārtējā svīnīgā brīdī par priekšsēdētāju ievēlēt Robertu Berni, lai pēc tam ikdienā atkal turpinātu dzīvot bez priekšsēdētāja? Mēs visi taču skaidri zinām, ka līdzšinējam priekšsēdētājam vairs nav agrākas intereses par kopražošanu. Roberts Bernis pieprasījis arī pietiekoši daudz zemes savas jaunsaimniecības veidošanai. Mēs jau tāpat pēdējā laikā gandrīz neredzam priekšsēdētāju ne uz lauka, ne termiņā. Vairbūt vairs nebūsim līdzīgi cilvēki, neaprunāsim priekšsēdētāju aizmuguriski un neslavēsīm acis skatīdamies. Tā to dažreiz darījām līdz šim brīdim. Labāk godīgi teiksim paldies R. Bernim par padarīto priekšsēdētāja kreslā un vēlēsim viņam nodarbošies ar kaut ko sirdij tīkamāku. Pēc rakstura R. Bernis nav nekāds bijis silktis cilvēks, bet par vadītāju viņš mums neder, ja gribam ar ražošanu kaut cik noturēties virs ūdens.

Bet tagad atkal turpināsim runāt par privatizāciju. Visi jau zinām, ka zemes lielākā daļa arī mūsu pagastā tāpat kā visur valstī ir atdota bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem. Tagad jaunizceptie zemnieki runā, ka viņiem nav tehnikas savas zemes apstrādāšanai. Vēl taču palikuši trīs mēneši un ar pilnu enerģiju jāskatī apstrādāt zemi. Ļoti bieži skan aicinājums veidot no līdzšinējā tehnikas parka kaut ko līdzīgu kādreizējam MTS. Un tad, lai traktoristi no šīm stacijām brauc apstrādāt jaunsaimnieku zemi. Pamēģināt tā darīt jau var, bet pagaidām gan nav redzama šī pasākuma ista jēga. Kāda roziņe tagad mūsu traktoristam vairs zemes darbus braukt strādāt pie jaunsaimnieka, tad jau viņš tikpat labi to zemi varēja apstrādāt arī kolhoza būdam. Vienīgā atšķirība varbūt tikai tā, ka tagad jaunsaimnieks stāvēs lauka malā un citīgi skatīsies, kā traktorists strādā un labāk samaksās, bet speciālisti mašīnā brauks pa ceļu laukam garām, jo viņu uzraudzībā bija pārāk daudz tirumu. Vai tādēļ mēs esam veikuši zemes reformu? Laikam taču tagad katram pašam ar saviem spēkiem jācēnās apstrādāt zemi un apkopt lopus.

(Turpinājums 2. lpp.)

Skaidrības zemes lietās vēl maz

Sadalot sīkāk kopsaimniecībai piešķirto zemi, iegūstam sekojošu platību:

tirumi 291 ha,
plavas, ganības 340 ha,
meži 800 ha.

Bez tam kopsaimniecība vēl līdz noteiktam termiņam, kamēr zemi atprasīs bijušie īpašnieki, var lietot 607 hektārus. Līdz janvāra vidum ne saimniecības priekšsēdētājs, ne galvenā agronome nebija interesējušies par kopsaimniecības rīcībā esošo platību izvietojumu.

Zemi pieprasījis arī Mazsalačas vīrsmežniecība. Esam piešķirusi 187 ha mežu.

Jaunburlinieku skola pieprasījis 5 ha, tajā skaitā 1,5 ha aramzemi.

Bērzaines bērnudārzskola pieprasījis 2 ha, tajā skaitā 0,5 ha aramzemi.

Skolu vadībai būtu jāskat domāt, kā izaudzēt dārzeņus bērnu uzturam. Skolēni paši vasarā var apkopt saku dārziņus, ja tik kādam skolotājam būtu vēlēšanās ar bērniem nodarboties. Citādi mūsu bērniem būs tik dārgas pusdienas, ka mēs varē-

sim tikai no ūdens un sausņiem pārtikt.

Pagasta rīcība palika 495 hektāri. No šīs platības tiks ierādīta zeme pagasta iedzīvotājiem personīgo paligsaimniecību uzturēšanai. Paskaidrojam, ka personīgās paligsaimniecības tiek piešķirtas bērzainiešiem, kuri nav jaunsaimnieki un kuriem nav personīgās mājas. Piemējam saimniecības tika piešķirtas tiem bērzainiešiem, kuriem ir personīgās mājas. Viņiem jau līdz pagājušā gada jūnijam bija jāuzraksta pagasta zemes komisijai iesniegums, ko arī visi mūsu īpašnieki ir izdarījuši.

PAGASTA LĒMUMI

Visi jau zinām, ka beigušies zemes pieprasījuma termiņi zemnieku saimniecību veidošanai. Turpmāk zemi varēs prasīt tikai vispārējā kārtībā, un pagasta zemes komisija varēs iedalīt tikai to zemi, kas palikuši neaizņemta. Turpinās iesniegumu pieņemšana zemes kompensācijas aprēķināšanai. Iesniegumu par kompensāciju jāadresē pagasta valdei, nevis pagasta zemes komisijai. Iesniegumus paredzēts pieņemt līdz 20. jūnijam. Bet pagaidām vēl nav likuma par kompensāciju, un tādēļ nevar zināt, kā kompensācijas atmaksu realizēs: vai kompensācijas prasītāji saņems naudu, mantu vai vērtspapirus. Nav zināma arī kompensācijas atmaksas kārtība. Bet katrā ziņā ir pēdējais brīdis par bijušo zemi vismaz kompensāciju pieprasīt, lai neiz-

laistu vispār pazušānā savu īpašumu. Jāmeklē arī bijušā īpašuma aptiecinājoši dokumenti.

Daudzi bijušie īpašnieki jau atguvuši savas mājas Bērzaines pagastā. Ja irniekus no atgūtām mājām tik viegli nevar izlikt, tad arī pierakstīt citus cilvēkus mājā bez īpašnieka piekrišanas nedrīkst. Kādreizējās kolhoza mājas, kas tagad atdotas īpašniekiem, kolhozs vairs nedrīkst pārdot citiem pirkot gribētājiem. Aizliegts ēkas arī rekonstruēt un pārbūvēt, kā arī nojaukt. Tomēr nav aizliegts šajās mājās esošo dzīvokļu remonts. Lūk, kādreizējo kolhoza māju un ēku tagadējo īpašnieku saraksts:

Māja	Jaunais īpašnieks
Līkas Zilūži	Berta Pētersone
Strautiņi	Pēteris Tiltiņš
	Vaira Immure

Baļķas Rūsas	Mārtiņš Ozols
Namēji	Sarmīte Miķelsone
Jaunzemes Jaunbimberi	Edgars Rikvelis
	Armands Zalts
	Vizbulīte
	Dekmeijere
Jaunkūši	Zinta Gmiņa
Gaiņi	Bringīrīda Vēvere
Ērgoti	Pēteris Klešs

Bez tam ir arī vairākas tādas mājas, kuras vēl nav atdotas īpašniekiem, bet kuru atdošanas jautājums vēl turpināko 3 gadu laikā var tikt izskatīts tiesā. Šādas mājas ir Zvīguri, Kalnbimberi, Lejasbimberi, Saveļas, Skujēri, Zvaigzītes, Valodzes, Purnmaļi, Skundriki, Zaltiņi, Vāksēni, Kūžēni, Naubodi, Kriji (2 mājas), Brenguļi, Kuciēri, Lanči. Un uz šīm mājām attiecas tādi paši noteikumi kā uz īpašnieku mājām.

Pārmaiņas Bērzaines ēdnīcā

Pieaugot produktu cenām, strauji palielinās arī samaksa par pusdienām. Mūsu ēdnīca palika aizvien tukšāka. Jau nākošā dienā pēc brīvo cenu palielināšanas toreizējā ēdnīcas vadītāja Gundega Auniņa sūrojās, ka vairs neviens cilvēks uz ēdnīcu ēst nenāks. Bet vai vainīgas bija tikai augstās cenas? Arī veikalā produktus neviens par brīvu nedod, lai varētu priecāties, ka mājās pusdienas var pagatavot bez naudas izdošanas.

— Mēs vispār nevaram ēst saimniecības ēdnīcā, jo tad uzreiz sāp vēders, — teica daudzi mūsu kolhoznieki, un uz ēdnīcu vairs negāja.

Varbūt mūsu ēdnīcā nevarēja ēst tādēļ, ka pusdienas tika gatavotas bez mīlestības pret savu darbu, kā arī neievērojot sanitāros noteikumus. Tika ceptas koļeļes no vecas gaļas un pat maltās gaļas mērce, pirkta par dārgu naudu, nevarēja nesajust bojājuma piegaršu. No pirmajiem ēdieniem nebija nekādas izveles, jo vairākas dienas pēc kārtas vajadzēja ēst vienu un to pašu zupu. Tikai pusdienu cenas auga ar katru brīdi. Par ēdnīcas vadītājas kaut vismazāko laipnību jau sen bija aizmiršies. Tagad patiešām atliek pateikt pal-

dies Gundegai Auniņai, ka viņa pati sapratusi, ka ēdnīcā nespēj strādāt un pārgājusi darbā par veikala apkopeju. Tagad neskaļoties uz jau krietno gadu nastu, par ēdnīcas vadītāju darbā atgriezies Erna Āboliņa. Un uzreiz var sajust, ka viņai nāk līdzī muža uzkrātā ne tikai teorētiskā, bet arī praktiskā darbā pieredze. Kaut arī nekādi kalngali mūsu ēdnīcā nav sasniegti, tomēr pusdienotāju kļūvis nedaudz vairāk, bet malīte, par brīnumu, kļuvusi lētāka. Lai turpmāk Ernai Āboliņai veicas vēl labāk!

LIELIEM SOĻIEM NĀK PRIVATIZĀCIJA

(Turpinājums no 1. lpp.)

Bet mūsu šī pavasara jaunsaimeiniekos taču nebūs ne tehnikas, ne kūts, ne lopu, ne arī prasmes govī izslaukt. Tajā pašā laikā zemes lielfermu ganāmpulka uzturēšanai ļoti pietrūks. Vienīgais, ko tagad varētu darīt — steidzīgi slēgt ligumu ar jaunsaimeiniekam par lopbarības audzēšanu un pārdošanu fermu vajadzībām, pretim nopērkot kaut vai kūtsmēslus, ja jaunsaimeiniekā vispār būs dzirdējuši, ka zemei kūtsmēsli vajadzīgi, bet nebūs izdomājuši, kā pie šī mēslu juma lai tiek.

Diemžēl būtu aptauja apgalvot, ka tagad pāris mēnešos mums viss jāprivatizē, un pavasara lauku darbi jāzūsk pilnīga privatīpašuma apstākļos. Laiks ir pagājis un daudz kas nokavēts. Pilnīgas privatizācijas jautājumus jau citīgi vajadzēja risināt sākot ar novembri. Tagad mēs vairs nevaram grābt labāko govī aiz ragiem un vilkt uz savu kūti, ne arī savā pagalmā stūrēt jaunāko traktoru.

Labi — izveidosim SIA, akciju vai paju sabiedrību, jo nosaukumam nav ļoti būtiskas nozīmes. Sākšim apstrādāt zemi, redzēsim, kā ar darbiem veicas jaunie zemes izmantotājiem, palīdzēsim viņiem kur iespējams, bet stingri atcerēsimies, ka SIA nav un nedrīkst būt privatizācijas galamērķis. Mēs nevaram uz ilgu laiku ieguldīt savas pajas tik riskantā sistēmā, kas atkal saistīta ar visu bērzaimeņu «draudzīgo» kopā strādāšanu. Pagaidām valda uzskats, ka pajas nevienam izmaksāt nevarēs, jo kopsaimniecībā nav tādu naudas līdzekļu. Par to, ka naudas vieta varētu atdot mantu, neviens no vadības atklāti nerunā. Varbūt kluse tādēļ, ka zin — pajas govīs vērtība novērtēta ar 1000 rubļiem, bet mēs taču visi zinām, kāda ir govīs līgus cena. Sāks 1000 rubļu novērtējums, kaut arī pavisam drīz gaidāma pamatlīdzekļu pārņemšana, ir pilnīgi likumsakarīgs. Ja mēs savu paju ieguldīsim kādā fermā, tad mēs it kā kļūsim par lielāka govju skaita līdzpašniekiem. Tādēļ jau arī ir jāatrod bijušie kolhoznieki, kuri ar savām pajām var izpirkt kādu fermu un to privatizēt. Kaut arī pašreiz lopkopības produkcijas ražošanai nav vajadzīgas peļņas, tas tā nebūs ilgi, jo vismaz pašreizējā situācijā pati dzīve dos iespēju celt lopkopības

produktu cenas. Bez tam īpašnieki, kuru rokas būs lielākas fermas un vairāk zemes, konkurences apstākļos arī vēlāk izdzīvot varēs daudz vieglāk par sīkzemeiniekam, tikal pašreiz mēs šo apstākli nenovērtējam un domājam, ka pilnīgi pietiks ar 5 hektāriem un divām govīm.

Tagad tikai citīgi jādomā, kādos līdzšinējās kopsaimniecības objektos mēs ieguldīsim savu paju. Bet jaunai vadībai jāriņķējas, lai visi neskrītu un neceļtos privatizēt pašus naidīgākos objektus. Tādus objektus, no kuriem ātri un viegli var gūt labu peļņu. Varbūt nāksies privatizēt izsoles kārtībā.

Izveidosim jauno uzņēmumu, bet vai visiem pašreizējiem kolhozniekiem pietiks darba? Tas nu ir pats smagākais jautājums, jo, kur lai iet un ko lai iesāk bezdarbnieki. Bet arī šo visai traģisko faktu mēs apiet nevarēsim. Zemes trūkuma dēļ mēs būsim spiesti samazināt arī lopu skaitu. Un tomēr iespēja palikt un strādāt Bērzainē būtu jādod lielāko paju īpašniekiem, kā arī tagad jau gados veco kolhoznieku paju mantiniekiem. Bet, ja nu pārējiem bērzaimeinēšiem no sava līdzšinējā darbā patiešām jāatvadaš štatu samazināšanas rezultātā, tad būtu godīgi vismaz nopelnītās pajas no darba aizņēto kolhozniekiem izmaksāt naudā. Tik daudz naudas līdzekļu gan būtu saimniecībā jāatrod, jo šīs summas nebūs nekādi miljoni. Jāizdomā tikai, ko tagad darīt ar tiem pirmo kolhoznieku mantiniekiem, kuri pietiekušies uz savu vecāku pajām, bet paši Bērzainē nekad nav strādājuši. Un ne jau tikai paju jautājumi mums turpmāk kopīgi vēl būs jārisina. Privatizācija nāk pāri valstij ar deviņjūdžu zābakiem, un nebūs vairs ilgi jāgaida, kad tā atnāks arī līdz Bērzainē.

Vēlreiz nebutu lieki atgādināt — kamēr mēs strādājam kopsaimniecībā, mums jāsaņem arī cilvēka cienīga alga. Iztikas mīnimums jau uzkāpis līdz 460 rubļiem. Tas nozīmē, ka stipri augušas pagasta iestādēs strādājošo algas. Bibliotekāre vien saņem vairāk nekā 1000 rubļu, bet cik pelnīs traktoristi, lopkopēji un saimniecības speciālisti? Mūsu valde faktiski pārvertusies par administratīvo komisiju, un ir spējīga tikai izskatīt iesniegumus, uzlikt sodus vai kādu atļautnot. Katrs atsevišķi valdes

cilvēki ir gudri un reālo situāciju saprotuši cilvēki, bet apsedušies pie valdes galdā viņi nav spējuši atrisināt nevienu saspejušu ražošanas jautājumu ne celtniecībā, ne lopkopībā, ne augkopībā.

Arī privatizācijas komisijā, kurā tāpat iesaistīti arī vairāki valdes locekļi, darbs fantastiski ir apstājies. Joprojām nezinām pamatlīdzekļu vērtību, tāpat nezinām arī kādā objektā varēsim ieguldīt savu paju. Tāpat neviens nav izstrādājis jaunās sabiedrības modeli un statūtu projektu. Vēl bedīgāk — neviens no privatizācijas komisijā iesaistītajiem valdes locekļiem ar vienkāršajiem strādniekiem nav pātrunājuši par objektu privatizāciju un nemaz nedomā ne pašā kādam kaut ko stāstīt, ne arī uzklaut citu domas. Arī šogad tāpat kā katru citu gadu kopsapulces laikā joms katram būs iespējams novērtēt valdes darbu. Skaidrs tikai tas, ka tik dziļā neziņā kā pašreiz mēs ilgi nedrīkstam dzīvot. Tādēļ visi kopā pieprasīsim no valdes un privatizācijas komisijas sniegt mums skaidru informāciju, kā vajadzēs dzīvot, strādāt un ar kādu algu iztikēt turpmāk. Tādēļ mēs privatizācijas komisiju esam ievēlājuši, lai tā izstrādātu modeli pārveidotai saimniecībai. Lai viņi tagad sēž kabinetos un spriež kaut katru dienu, kamēr pašiem viss ir skaidrs un arī mums pārējiem strādājošiem pēc locekļa uzstāšanās viss kļūst skaidrs. Lieki būtu aizbildināties, ka visā Latvijā nekas par lauksaimniecību nav isti skaidrs. Neviens mūsu vietā Bērzaines kopsaimniecības likteni neizlems. Skaidrībai par Bērzaines nākotni jābūt vienai — paliks kopsaimniecība, būs SIA vai organizēsies tikai privatuzņēmumi.

Centra iedzīvotāji uzdod valdei jautājumu, kāds, ražošanas apjomam samazinoties, būs viņu liktenis. Varbūt jau tagad jāskatās nauda autobusa biļetē, lai brauktu uz pilsētu, kamēr tur vēl var atrast kādu brīvu darba vietu. Pensionāri grib zināt, kur viņiem jāpaliek? Kas apstrādās zemīti un sniegs citus pakalpojumus? Bet visi bērzaimeši viens otram jautā — vai vēl būs kolhozs, vai kolhoza vairāk nebūs? Kuri gan vēl atbildēs uz šo jautājumu, ja ne mūsu valde, privatizācijas komisija un mēs paši — patreizējie Bērzaines kolhoznieki?

Jubilejas, jubilejas

Ja tev dzīvē grūti iet, Negaudies jēl vārgi. Lai ar kādi vēji pūš, Visi pūtiš pāri. Latvietis ja esi tu, Zini, ko tu dari! Lai ar kādi vēji pūš, Beigs tie pūst reiz arī!

Pienāks 20. februāris, un jubileja būs mūsu pagasta sekretārei Dzidrai Ragainei. Dzīdas darba mūžs pēc vidusskolas pabeigšanas aizsākas Bērzainē 1956. gada, veicot visus vajadzīgos lauku brigades darbus. Pienāks 1959. gads un jaukā meitenes zināšanas bija vajadzīgas kantorī. Dzīdra strādāja gan grāmatvedībā, gan dispečerpunktā 23 gadus. Tajā laikā izaudzināti arī meita un dēls.

Abi bērni ieguvuši augstāko izglītību. 1982. gada jūlijā Dzīdra Ragaine tika ievēlēta par ciema izpildomiešanas sekretāri, un šajā darbā joprojām strādā jau 10 gadus. Sveicam Dzīdru Ragaini 55 gadu jubilejā!

Leļņa, leļņa es meitiņa, Pilna kūts man gotiņu, Pilna kūts man gotiņu, Visas tādas brīnāliņas.

Jubilāres ir arī 3 mūsu kolhoza kādreizējie slaucēji. Visi atceramies laiku, kad Lielvikuloš par slaucēju strādāja Laima Bernaka. Pienāks 26. februāris un Laima sviņēs sešdesmito jubileju. Bet tikai divas dienas vēlāk 60 gadi būs mūsu saimniecības veterānei Millijai Krastiņai. Jubilāre kolhoza strādā no 1964. gada un citīgi Centrā ir slaukušī gotiņas 18 gadus. Tikai no 1982. gada vēl 4 gadus Millija Krastiņa strādāja nedaudz vieglāku darbu. Millija izaudzinājusi arī 4 bērnus.

Viena no čāklākajām slaucējām Jaunzemeslē no 1962. gada līdz 1977. gadam bija Aina Groševa. Paldies par darbu un noieto dzīves ceļu! 70 sveicēs jubilejas reizē Aina Groševa! par godu aizdegšim 12. februārī. Jau 3. janvārī 70 gadu jubileja bija arī Ainas dzīvesdraugam Jānim Groševam. Reizē ar A. Groševu savu 65 gadu jubileju 13. februārī varēs atzīmēt Anna Eiduka. Arī tagad vecmāmuļai pilnas rokas darba, piepalīdzot dēlam Robertam jaunsaimeiniecību aprūpēt.

Mīļi sveicam visus februāra jubilarus mūsu pagastā.

VĀRDA BRĀĻI UN MĀSAS

Interesanti, ka mūsu pagastā dzīvo vai vismaz strādā vairāki cilvēki, kuriem ir vienāds vārds un uzvārds, bet kuri savā starpā gan nekādi radnieki nav. Visi jau zinām, ka mūsu pagasta zemes ierīkotājs ir vārda un uzvārda brālis traktoristam. Abus vīrus sauc Juris Gulbis, kā rezultātā vairākiem bērzaimeinēšiem jau radušās dažādas neskaidrības, kad darbnīcās jāsamieklā vienu vai otru Juri Gulbi.

Vēl mūsu pagasta Jaumburtieku skolā dzīvo bijuši direktore Aina Jansone, bet Lukstijū mājās mītiņas pensionāre, kādreizējā slaucēja Lielvikuloš — Aina Jansone.

«Zušos» jau ilgu gadu dzīvo mūsu kolhoza bijušais pirmais priekšsēdētājs Jānis Ragainis, bet Vākšēnos jaunā «li-vānietē» mītiņas priekšsēdētāja atļāis radnieks, mūsu kolhoza traktorists Jānis Ragainis.

Mūsu pagastā dzīvo arī divi Guntari Auniņi. Viens Guntars Auniņš ir Jāņa Auniņa dēls, bet

otrs Guntars Auniņš — 5. klases skolnieks ir Jāņa Auniņa mazdēls. Tātad jau krietni tuvāki radnieki.

Bez tam mūsu pagastā dzīvo 7 ģimenes, kurās lēvi savā vārdā nosaukušī dēlus. Visvairāk mazo zēnu pie mums ir Jāņi Jāņa dēli. Tā par Jāņi savu dēlu nosaukušī šoferis Jānis Līcis, kombainieris Jānis Bergs, jaunsaimeiniekis Jānis Gulbis, kā arī Jānis Blūms, kurš mūsu saimniecībā jau nestrādā.

Mūsu saimniecības priekšsēdētājam Robertam Bernim ir dēls Roberts. Arī meitnātij Anatolijs Sočenko audzina dēlu Anatoliju. Savā vārdā par Dmitriju dēlu ir nosaucis arī mehānikators Dmitrijs Kirilovičs.

Mūsu pagastā tomēr nav nevienas mazas meitenītes, kurai būtu dots māmiņas vārds. Pagastā pierakstījušies arī tēvs un jau pieaugušais dēls — abi Guntari Āboliņi.

PĒDĒJĀ BRĪDĪ

24. janvārī notika strādājošo aptauja par dibināmās SIA statūtu projektu. Komisijai ieteica iestrādāt normu, kas paredz iespēju atsevišķos objektos strādājošiem atdalīties pēc viņu gribas un, apvienojot kapitālu, dibināt savu SIA. Fermu kolektīvus aicināja uzreiz dibināt savu SIA, jo ir skaidrība arī ar piefermas zemēm. Tagad mums visiem jāierodas grāmatvedībā, lai projektā redzētu savas pajas un iepazītos ar piedāvājamo objektu cenu. Mantiniekiem par mantisko paju laikus jāpasūt mantošanas dokumenti (radniecība, iesniegums). Sapulce būs 5. martā, bet līdz tai ir jātiek skaidrībā katram par sevi.

Gribu būt saimnieks savā zemē

Ar šādu devīzi 2. novembra vakarā sākas pasākums veltīts Bērzaines pašreizējiem un topošajiem jaunsaimniekiem. Lai jaunie zemes īpašnieki viens otru sabiedrībā nejustos pārāk bīkli, priekšsēdētāja Vija Auniņa atklāja vakaru ar nelielu uzņēmīgo runu un jaunsaimnieku priekšā stādīšanu. Bet drīz pēc tam jau varēja sākties pavisam lietišķas sarunas par zemes lietām, jo uz zemieņu vakaru bija uzaicināti arī rajona lauksaimnieku vadītāja Helma Jirgena, rajona zemes komisijas priekšsēdētājs Dzintars Kociņš un galvenais zemes ierīkotājs Jānis Nogda. Par mežu izmantošanu un dabas aizsardzību runāja Dāliņu mežniecības

mežzinis Jānis Leitis un Valmieras reģionālās vides aizsardzības komitejas priekšsēdētājs Vilnis Velde. Bērzaines jaunsaimniekus sveica arī kopsaimniecības priekšsēdētājs Roberts Bernis. Bet zemieņu vakara dvēsele bija vakara vadītāja, mūsu pagasta jaunsaimniece Zinta Gmiļo. Kad vīri pie galdiem jau kļuva jautrāki, sāka spēlēt Ozolu «Zelji», un tautas nama zāles vidus piepildījās ar dejojājiem. Starprīžos kaimiņš varēja apstāties tuvāk blakus kaimiņam un pārrunāt jau pavisam konkrētas zemes lietas, jo līdz pavasarim nemaz vairs nav pārāk ilgi. Zemieņu deļoju un priecājās, kā arī iepazīna viens otru, jo tepat Bērzaīnē vien plecu pie pleca blakus būs jāstrādā.

DAŽĀDI BRĪNUMI

No Centra daudzdzīvokļu māju kūtīgam sākusies pazust vietas. Aizdomās tiek turēta viena Centra iedzīvotāju ģimene. Droši vien zaglis arī lasa mūsu pagasta avīzi, taču vēl silti iesakām vietas ar saviem uzbrukumiem netraucēt. Un, ko darīs mājputni saimnieki, ko, ko bez vistām darīs galis? Bet, ja runājam nopietni, tad tādas izriecības atkārtotās gadījumā pie aizdomās turētajiem bērzaīniešiem — kratišāna neizbēgama.

Mazās skolīņas direktore Jūta Circene aicina pieteikties vecākus, kuri bērniem pazudusi gumijas zābaki. Tagad gan uzsmūši sniegt, bet divi zābaki pāri bez īpašniekiem palikuši jau no rudens. Bērni

sakot, ka tie nav viņu zābaki, bet pieaugušo kājai gumijnieki tomēr par maziem. Pārbaudiet mājas savus apavu krājumus un nāciet saņemt zudušo mantu. Tik bagāti jau neesam, lai visu mēlatu pa roku galam.

Bērnodrāzskolas saimniece nevarot saprast, ko lai bērniem dod ēst. Lielākā bērnu daļa uzturā vispār nelietojot ne gaļu, ne gaļas produktus, bet kur lai ņem citus produktus aizstājējus? Vairbūt bērni tā rīkojas aiz līdzjūtības pret traģiski bojā gājušiem mājdzīvniekiem? Bet vairbūt viņi pārtikas deficīta apstākļos nemaz nav pieraduši pie gaļas garšas un smaržas. Redziet nu, cik jocīga tā dzīve!

Apdomājies, māmiņ!

Jau 1990. gada novembra avīzē rakstījām par Jāņa Laana pretfabisko tēkmi mocīt un noslepkavot kaķus. Laikam taču zēna mātē neko nedarija, lai dēls steidzīgi tiktu izārstēts no šīs nelaimes, jo arī šoruden Jānis kopā ar dažiem lielākiem zēniem Centrā ķēra kaķus un aukstasinīgi demonstrēja saviem draugiem, cik viegli var nodurt Mīldai Graudiņai piederušo kaķi. Lietas izmeklēšanā tika iesaistīta gan saimniecības galvenā veterināre, gan pagasta valdība, gan liels skaits citu cilvēku, tomēr liels beidzot aplūka. Edīte Laane lai vietā, lai patiešām sniegtu kaut kādu medicīnisko palīdzību savam 11 gadu vecajam dēlam, skrēja apkārt pa Centru lamādama bērzaīniešus par to, ka viņu bērni uzdrošinājušies mājās stāstīt vecākiem par Jāņa kārtējām izdarībām. Ja mātē nekādi nespēj savam dēlam palīdzēt, tad Jāni pamācīt centās klasesbiedri, bijušo varoni apsaulkājot un iekaušot. Vismaz Jānis pārliecinājās, ka viņš savu klasesbiedru acīs nav nekāds varonis. Lai kā E. Laanei gribējās noslēpt kārtējo kaķu slepkavošanas gadījumu! Nav jau domu bez uguns. Arī veikalā Jānis Laans veicīgi jebāž kabatā skolas cirkuli vai kastīti ar spraudītēm un nesamaksājais izslīd pa durvīm. Varēja jau pārējies pircēji skriet zēnam pakal, grābt viņu aiz apkakles un vest uz miliciju, vismaz būtu lietiski pie-

rādījumi un kaut kāds sods ļoti paviršajai mātei. Bet pieaugušie laikam jutās parlietu pārsteigti redzēdami, ka mazs bērns konfekšu vietā zog «knopkas».

Valmieras bērnu konsultācijā ar šādām slimībām slimus bērnu pieņem ārstē Baiba Uškāne, bet pieaugušos cilvēkus, kuri bērniņā nav spējuši izārstēt, jau bez zēlastības liek cietumā. Jābrīnās tikai, kā E. Laane to var nezināt.

Bērzaīnes bērnodrāzskolas 3. klasē Jānim nav draugu. Zēns nepiedalās nekādos skolās pasākumos, nebrauc ekskursijās un neiet pārgājienos. Arī divu rubļu mātē nebija, lai Jānis Ziemassvētkos saņemtu paciņu. Tāpat Jānis parasti rokas un muti mazgā tikai skolā nevis mājās. Kaut arī nav pamata apgalvot, ka E. Laane pret saviem pieciem bērniem izturas cietsirdīgi, viņš attieksme pret saviem vecāku pienākumiem tomēr ir ļoti, ļoti paviršs. Un tam var būt pārāk bēdīga un dārga cena. Nav ko E. Laanei meklēt vainu citos bērzaīniešos un apvainot viņus Jāņa neieredzēšanā. Ir pienākusi pedēja minūte pašai kārtīgi rūpēties par saviem bērniem. Bet veikalā vadītājam Jāņa kaimiņienei pēc kaimiņzēna ienākšanas veikalā verīgāk jāskat uzmanīt plauktos esošos asie priekšmetus, īpaši jau cirkuli un spraudītes. Parējiem Centra iedzīvotājiem vairbūt vairāk jāuzmana savus kaķus.

Bērzaīnes orientieristi

Noslēgusies šī gada orientēšanās sporta sezona. Arī mūsu skola. Pēc ilgāka pārtraukuma piedalījāmies Valmieras «Magnētas» rīkotajās sacensībās 16 kārtās. Devīngadīgo skolu grupā mūsu skola izcīnīja 1. vietu aiz spēcīgas Vaidavas devīngadīgo skolas. Atsevišķās kārtās uzvaras izcīnīja Aldis Brods un Jānis Bergs, kā arī aktīvie vecāki Vilnis Stjāde un Marta Tisa un skolas direktors Vilmaris Zeme.

Bet tagad rezultāti dažādās vecuma grupās:

Kopā Labākie
SO (16 dalībnieces)
7. v. Marta Tisa
S 11 (43 dalībnieces)
4. v. Solveiga Tisa
7. v. Aiva Kukmilka
17. v. Ilze Berga
26. v. Aija Bille
34. v. Inese Jērcīte

S 13 (37 dalībnieki)
12. v. Dace Ragaine
VO (11 dalībnieki)
2. v. Vilmaris Zeme
4. v. Vilnis Stjāde
V 8 (42 dalībnieki)
13. v. Invars Burcevs
17. v. Ingo Stjāde
29. v. Gatis Keziks
V 11 (44 dalībnieki)
4. v. Aldis Brods
5. v. Einārs Burcevs
8. v. Arturs Bernis
16. v. Dairis Kikulis
22. v. Jānis Skirmants
24. v. Jānes Heidemanis
V 13 (45 dalībnieki)
4. v. Jānis Bergs
5. v. Armānds Brods
10. v. Māris Keziks
13. v. Aivars Kirilovičs
16. v. Gints Garselis
23. v. Gints Apīņš

Bez «Magnētas» startējam vēl vairākas sacensības Siguldā, Priekuljos, Gaiziņā, Tukumā. Ļoti grūti gāja mūsu pirmajās starptauti-

kajās sacensībās «Kāpa'91», kur distances bija divreiz garākas nekā Valmierā. Startējam pēc neierastas starttautiskumu noteikumiem, sliktos laika apstākļos (visu laiku lija). Dzīvojam teltīs, paši gatavojam ēst, arī drēbes jāvejam (cik nu gan varēja) paši. Par to, ka varējām vilkt kājas vismaz sausus apavus, liels bija Alda Broda nopelnis. Pārliecinājāmies, ka arī orientēšanās sportā var gadīties līdz krūšim atrasties ūdenī.

Startējot skolu komandu čempionātā Matīšos divās vecuma grupās, skolas komandas iekļuva godalgotā trijniekā, bet individuāli Solveiga Tisa izcīnīja 2. vietu.

Domāju, ka pirmajā nopietnajā sezonā rezultāti ir labi. Šim gadam labāk sagatavoties palīdzēs orientēšanās pulciņa vadītājs Girts Drevinskis, kurš jau divas reizes izpildījis sporta meistara norumu. Jaunā sezona sākas jau martā.

Atkal par mūsu veikalu

Laikam ritot, tomēr nerimst Centra veikala darbības aprunāšana. Joprojām nav rīnušas runas par šētas puses tirdzniecību.

Mūsu pagastā jau vairākus gadus iznāk aizīte. Tas būtu labš līdzeklis nepamatotu baumu aplūsināšanai. Vai arī nepatīkamas patiesības paziņošanai atklātībā. Izveidota arī komisija, kurai būtu jākontrolē veikala darbs, bet īstas skaidrības par komisijas darbu nav nevienam bērzaīniešiem. Tikai turpinās runas, ka preces vakaros nē noliktavas tiek krautas mašīnās un vestas prom, Piemīnēti tiek pat dažādi bērzaīniešu vārdi. Komisija aizīet, bet nekādas nekārtības neatklāj ne dokumentos, ne arī veikala plauktos. Jeb vairbūt vienkārsi negrib neko atklāt. Jo kādreiz taču arī pašiem komisijas locekļiem veikalā kaut ko vajadzēs nopirkt. Arī

pati kontrolēšanas sistēma nekur neder. Tāda sabiedriskā tautas kontrole jau sen savu sociālsma laiku ir pārdzīvojuši. Pirmajam kontrolējam ir pārdevēju darba vērtējājam mūsu pagastā ir jābūt pagasta priekšsēdētājam, un viņam arī jāuzņem atbildība par pienācīgu iedzīvotāju apkalpošanu. Kāpēc tagad, kad pagasts organizē rindas kārtību autoveikalam, vairs nav nekādu domstarpību? Protams, veikalā nevienš rindas izlozi neorganizē, bet pagasta līderim tomēr jābūt tiesīgam mūsu pagasta iestādes nodibināt kārtību mūsu pašu iedzīvotāju labā, nevis kļūst ciešot bīkli stāvēt un gaidīt kaut kādas speciālas komisijas. Tā gaidot, mums kārtības nebūs nekad.

Tāpat daudz runāts arī par nepieciešamību ātrāk apkalpot pircējus sastrēguma stundās pusdienlai-

Tikai nedomājiet, bērzaīnieši, ka šīs raksts uzrakstīti, lai tagad kaut kā pīrgātos vai pazemotu Jāni gan pagalmā, gan skolā. Tas tā nedrīkst notikt. Bet par sava mazgadīgā dēla rīcību gan beigās jāskat atbilst mātē. Vairbūt atbīdības priekšā viņa izdomās kaut ko situācijas uzlabošanai. Tāpat nebūtu par ļaunu atcerēties, ka Jānis grib ēst, un par skolā saņemto azaidu mātē jāsamaksā. Tāpat uz skolu turpmāk dēlu jāsit katrā mācību dienā, mugurā uzvelkot izmazgātas drēbes. Un tomēr bērni ir bērni, tādejā ziemā silti viņi nedrīkst. E. Laanei divi dēli iet skolā, bet trīs mazas meitenītes vēl ir mājās bērni. Un arī Edītei vajadzīga saimniecības palīdzība. Jāsabalā dzīvokli krāsniš un jāpalīdz sagādāt malku. Vientuļa sievietē ar pieciem maziem bērniem tomēr nevar kā Sibīrijas laikos gāzt mežā kokus un vilkt mājās baļķus. Bet pie mums kolhoza cilvēkiem vispar nav iespēju aizīet un palūgt palīdzību. Tāpat jau sen runāts un lūgta palīdzība, ka Laanu dzīvoklim priekšā vajadzīga krāsniņas durvis, lai bērni visu laiku nesaltu. Daudz kas jāprasa no mātes. Bet sievieti tomēr nevar pārvērst par kamieli, kuram var uzkrāt visu to, ko nevienš cits negrib nest.

Tikai dažus mēnešus saimniecībā godīgi strādāt spēka pietika Janīnai Sirsniņai. Vecgada vakaru gan J. Sirsniņa vēl pavādīja ģimenē, bet jau pašā pirmā gada dienā pazuda no Bērzaīnes. Darba kolēģiem priecīgu

Jaungadu nenovēlējusi un nevienam ne vārda neteikusi, J. Sirsniņa darbā uz Centra govju fermu negāja visu pirmo gada nedēļu. Bet fermas sievas jau tādēļ neatstāja neslauktas gotiņas. Kēras pie darba un padarīja visu lopkopējas pienākumus Sirsniņas vietā. Un tomēr ļoti grībētos, lai tagad pagasta sievietes novērtētu J. Sirsniņas izturēšanos pret saviem bērniem un mātes pienākumiem. Daža māmiņa vairbūt tagad izbrīnā atpēti muti. Cetras dienas un naktis Sirsniņas kundze kaut kur pilsētā svinēja svētkus un pilnīgi aizmīrsa, ka Bērzaīnē palikuši 4 bērni, no kuriem vecākai meitai ir astoņi gadi, bet pastarītis ir nepilnuss trīs gadus mazs. Ko gan četri bērni, atstāti dzīvoklī vienā uz četrām diennaktīm, varēja darīt? Labi, ka kolhoza kurinātājs vēl strādāja un kaut cik tika apsilāts arī Sirsniņas dzīvoklis. Bet bērni gandrīz varētu privatizēt mūsu ēdnieku, jo kā nu katrs mājējā, tā arī vārīja sev kaut kādu zupu. Un mierīgi varēja blēpoties gan dienā, gan naktī. Interesanti, ko tagad teiks Saullēktu mājas iedzīvotāji, uzzinājuši, ka četras dienas tik mazi bērni rīkojās ap spējo gāzes vādu? Laikam jau bērni pieraduši bez mātes saimniekot, ja paši vēl ir dzīvi un māja kopā ar tās iemītniekiem nav pārvērtusies drupu kaudzē. Tātad apēšanas ar uguni un gāzi meitenes un zēni jau labi apguvuši. Un visbeidzot — kādi prieki, ka māmiņa sveika un vesela atkal ir atgriezies mājās. Jāgaida tikai, kad būs nākošie svētki.

Bet ko par visu notikušo domā Bērzaīnes bērnodrāzskolas direktore Jūta Circene un godājama kolhoza un pagasta valdes? Ne jau tikai kolhoza govīs bija neēdušas. Neēduši bija arī cilvēkbērni.

Vai jūs zināt, kur gan ziemā, gan vasarā zied lielas un skaistas puķes? Caur ziediem mājā ienāk mājīgums un siltums, vienalga vai puķītes plauktos vāzēs, podiņos, jeb mūžīgi smaida aplikāciju vai zīmējumu veidā gar telpas sienām novietotas. Skaisti ir bērnodrāzē. Skaisti tur ir kā svētkos, tā ikdienā. Maziem bērniem atvēlētas vislielākās telpas, lielie logi visiem iemītniekiem dāva daudz gaismas un saulītes siltuma. Bet pusdienlaikā bērniem aizmigt un atpūties palīdz ne tikai audzinātājas un auklīte, bet arī liels, brūns lācītis. Kopā spēlēties var ne tikai viena vecuma draugi, bet arī jaunākie brālīši un māsiņas. Bērni mēcas zīmēt, veidot aplikācijas. Bet tad, kad mazuli no dienas gaitām noguruši, viņi var mierīgi pieglausties audzinātājam un paklausīties pasaku. Daudz dārzīņā ir arī zīmējumu un cita metodiskā materiāla. Bērni skatās un klausās stāstījumus par dažādiem dzīvniekiem, mēcas tos atšķirt. Nedaudz jāgatavojas arī skolai, jāmacās skaitīt un cipariņus pazīt. Ziemassvētkos bērni skaisti dziedāja. Nāks pavasaris un tuvosies Mātes diena, un atkal māmiņas pārliecināsies, ko viņu mazuli apguvuši.

(Turpinājums 4. lpp.)

